

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Природно-заповідна справа»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність 206 Садово-паркове господарство
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
Рік навчання 1 стн, семестр 2 + 2 нтн, семестр 4
Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС 4,0
Мова викладання українська

Лектор дисципліни

Попович Сергій Юрійович, д. б. н., професор

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну
n8u5k0@ukr.net

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1584>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – це професійна підготовка бакалаврів садово-паркового господарства, які зможуть при необхідності працювати на територіях природно-заповідного фонду, застосування ними знань для наукової діяльності, організації ведення екозбалансованого господарювання у парках, лісокористування у парках та його ефективного екологічного контролю. *Завданнями* навчальної дисципліни є: надання студентам теоретичних і практичних знань, вироблення у них професійної потреби щодо необхідності покращання екостану країни згідно з конституційним правом населення на чисте довкілля через створення географічно репрезентативної мережі природно-заповідних територій; усвідомлення необхідності переходу на збалансоване співвідношення земель природно-заповідного фонду з іншими категоріями лісових земель і визнання його обов'язковою складовою сталого розвитку держави; закріплення стереотипу пріоритетності збереження біотичного та ландшафтного різноманіття.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК): 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. 2. Здатність до пошуку, оброблення інформації з різних джерел. 3. Здатність учитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях. 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 5. Здатність проводити дослідження, оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення та генерувати нові ідеї. 6. Здатність працювати автономно та у команді, бути критичним і самокритичним, спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 7. Здатність мотивувати людей для здійснення спільної мети, виявляти ініціативу та підприємливість. 8. Здатність спілкуватися іноземною мовою, працювати в міжнародному контексті, використовувати інформаційні та комунікаційні технології. 9. Здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей). 10. Здатність планувати та управляти часом. 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. 12. Прагнення до збереження довкілля.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК): 1. Базові знання зі спеціалізованих підрозділів екології, ботаніки, дендрології, зоології, проектування, формування та експлуатація компонентів садово-паркових об'єктів, захисту і охорони декоративних

рослин. 2. Практичні навички з проєктування, створення і експлуатації заповідних об'єктів СПГ, проєктування, створення та експлуатації компонентів охоронних рослинних угруповань. 3. Уміння застосовувати знання та розуміння процесів формування заповідних об'єктів СПГ для розв'язання виробничих технологічних задач на фоні сучасних екологічних викликів. 4. Навички оцінювання, інтерпретації та синтезу теоретичної інформації та практичних виробничих і дослідних даних у галузі ПЗС. 5. Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності міцні знання, зокрема сучасні досягнення у формуванні системи ПЗФ. 6. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності в галузі заповідної геосозології. 7. Здатність розв'язувати коло проблем та задач під час управління установами ПЗФ, шляхом самостійного навчання освоювати нові напрями, використовуючи здобуті знання у галузі ПЗС. 8. Уміння застосовувати знання та навички для проведення робіт з кадастру охоронних паркових екосистем, збереження та охорони біорізноманіття на об'єктах СПГ, підвищення їх екологічного потенціалу. 9. Навички розроблення концептуальних та інноваційних проєктних рішень з планування комплексних заповідних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та урбодизайну. 10. Управління комплексними діями або проєктами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП: 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку країни, садово-паркової галузі та природно-заповідної справи для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму. 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти у галузі природно-заповідної справи. 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію. 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства на штучних об'єктах природно-заповідного фонду. 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку штучних зелених насаджень, теорії та принципи ведення садово-паркового господарства для вирішення завдань професійної природоохоронної діяльності. 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей. 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення садово-паркового господарства на штучних об'єктах природно-заповідного фонду, знання з економіки та права для забезпечення ефективної природоохоронної діяльності. 8. Проєктувати та організовувати ведення садово-паркового господарства на штучних об'єктах природно-заповідного фонду відповідно до встановлених вимог. 9. Застосовувати лісівничі, ботанічні та екологічні загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання. 10. Аналізувати результати досліджень показників дерев, деревостанів, їх стану та довкілля на природно-заповідному фонді. 11. Оцінювати значущість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, міських зелених насаджень на штучних об'єктах природно-заповідного фонду і робити аргументовані висновки. 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення природно-заповідної справи.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Сутність природно- заповідної справи.	2/0	Розуміти сутність та значення галузі ПЗС для СПГ, мету, завдання, об'єкта і предмету, методів досліджень, обсягу	Ознайомлення зі структурою дисципліни, обсягом навантаження, літературою,	4

		матеріалу для самостійної підготовки.	системою оцінювання знань, ходом занять, роллю колоквиуму, рефератів і презентацій, конспектування, тестовим та усним контролем знань, вимогами до відпрацювання пропущених занять.	
Тема 2. Історія природно-заповідної справи.	2/2	Уміти відтворювати основні етапи історії, структурні та функціональні елементи вертикалі управління ПЗС. Знати офіційні документи управління новоствореними територіями і об'єктами ПЗФ.	Виконання самостійної роботи.	14
Тема 3. Заповідна спадщина природи.	2/0	Назвати й охарактеризувати об'єкти всесвітньої, національної та регіональної спадщини України.	Виконання самостійної роботи.	1
Тема 4. Наука, ідеології й теорії природно-заповідної справи.	4/0	Охарактеризувати основні ідеології й теорії природно-заповідної справи.	Виконання самостійної роботи.	1
Тема 5. Класифікації природоохоронних територій.	4/2	Перелічити й охарактеризувати категорії міжнародної, національної та наукової класифікацій природоохоронних територій.	Виконання і здача практичної роботи №3 відповідно до вимог Практикуму. Виконання першої модульної контрольної роботи письмовими та електронними засобами.	16
Модуль 2				
Тема 6.	10/8	Орієнтуватися у	Виконання і	28

Система формування природно-заповідного фонду як основи екомережі.		географії мережі БсЗ, ПЗ і НПП та з'ясувати ступінь репрезентативності цих категорій ПЗФ. Розробити схематичні картографічні моделі екомереж для областей проживання студентів.	здача практичної роботи №5 відповідно до вимог Практикуму.	
Тема 7. Структурно-функціональна організація природно-заповідного фонду.	6/3	Визначити завдання та функції установ ПЗФ, їхню відомчу приналежність.	Виконання самостійної роботи. Виконання другої модульної контрольної роботи письмовими та електронними засобами. Складання усного колоквиуму.	6
Всього за 1 семестр				70
Екзамен	30/15	Визначається кількість правильних відповідей на тестові завдання	30 тестових завдань різної складності	30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу лектора за наявності задокументованих поважних причин (лікарняний, похорони, конференції, спортивні змагання тощо). Перескладені модулі без поважних причин також оцінюються на нижчу оцінку. Без усіх складених модулів до атестації не допускається.
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення такого явища атестаційний захід припиняється і робота вважається незадовільною.
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (лікарняний, похорони, конференції, спортивні змагання тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із адміністрацією ННІ). Пропущені заняття без поважних причин необхідно відпрацювати. Час, обсяг і зміст відпрацювання матеріалу пропущених занять визначає викладач заняття.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

основні

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посіб. – Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.
2. Заповідна справа в Україні: Навч. посіб. / За ред. М.Д.Гродзинського, М.П.Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с.
3. Заповідна справа / ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., СОЛОДКИЙ В.Д., МАСІКЕВИЧ Ю.Г. та ін. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2002. – 240 с.
4. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідникове видання. – Ужгород: підприємство «Ліра», 2002. – 312 с.
5. Основи заповідної справи. – К.: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2002. – 128 с.
6. **Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.**
7. Солодкий В.Д., ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., МАСІКЕВИЧ Ю.Г., Білокін М.В., Гринь С.О., Шапорев В.П., Моїсєєв В.Ф. Заповідна справа: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с.
8. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.

допоміжні

1. Горб К.М. Теорія та практика організації території особливої охорони: Навч. посіб. – Дніпропетровськ: ДДУ, 1998. – 56 с.
2. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., МАСІКЕВИЧ Ю.Г., СОЛОДКИЙ В.Д. та ін. Управління природоохоронною діяльністю. – Харків: НТУ «ХПІ», 2002. – 304 с

інформаційні ресурси

<http://www.rada.gov.ua/laws/> – Природоохоронне законодавство України;
<http://www.menr.gov.ua/> – Міністерство охорони навколишнього природного середовища України;
<http://unesco.org/mab> – Програма ЮНЕСКО «Людина і біосфера» щодо біосферних резерватів;
<http://www.ecnc.nl/doc/lynx/> – Всеєвропейська екологічна мережа;
www.panda.org/dcpro – Міжнародний фонд дикої природи (WWF International, Дунайсько-Карпатська програма);
<http://whc.unesco.org/heritage.htm> – Конвенція про Всесвітню спадщину;
<http://ramsar.org/> – Рамсарська конвенція;
www.biospace.nw.ru ; www.ecoethics.ru ; www.elol.nw.ru/kekz – Київський еколого-культурний центр;
<http://www.biodiv.org/default.shtml> – Науково-освітній центр збереження біорізноманіття Мінприроди України та НУ «Києво-Могилянська академія»;
www.proforest.org – Міжнародний методичний посібник з проблем збереження особливо цінних лісів.